

Warszawa, dnia września 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER FINANSÓW

ST1.056.7.2020

Pan

Bogdan Ruszkowski

Burmistrz Nasielska

ul. Elektronowa 3

05-190 Nasielsk

Szanowny Panie Burmistrzu,

W związku z przekazaną przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów petycją z dnia 7 września br. nr A.015.11.2020.MM w sprawie możliwości zwiększenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego poprzez dokonanie podziału wpływów ze zryczałtowanego podatku dochodowego od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, pomiędzy budżet państwa oraz budżety gmin - uprzejmie informuję.

Odnosząc się do podniesionej w petycji sprawy dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu jednego z najważniejszych źródeł dochodowych samorządów, tj. udziałów we wpływach z PIT zauważam, co następuje.

Istotnie, zarówno wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) jak i z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) to znaczące źródło dochodów zarówno budżetu państwa, jak również jednostek samorządu terytorialnego. Mając to na uwadze, Ministerstwo Finansów na bieżąco monitoruje i analizuje sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego.

Z tych analiz wynika, iż na przestrzeni ostatnich lat sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego uległa znacznej poprawie.

W ostatnich latach obserwowany jest znaczny wzrost wpływów z tytułu tych podatków.

W 2018 r. wpływy te wyniosły:

- PIT – 110,8 mld zł i były o 28 mld zł wyższe niż w 2015 r.,
- CIT – 44,3 mld zł, i były o 11 mld zł wyższe niż w 2015 r.

Wpływy (budżet państwa i jednostki samorządu terytorialnego) w 2019 r. z tytułu:

- podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 122,0 mld zł i były o 10,1% wyższe niż w 2018 r.,
- podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 50,9 mld zł i były o 14,8% wyższe niż w 2018 r.

Powyższy wzrost to wynik zarówno dobrej sytuacji makroekonomicznej, jak również szeregu działań mających na celu zwiększenie stopnia przestrzegania przepisów podatkowych, ograniczających straty z tytułu oszustw oraz unikania opodatkowania. Efektem tych działań był systematyczny wzrost dochodów podatkowych, w tym dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziałów w podatkach dochodowych.

Na 2020 rok zaplanowano dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego dochody z tytułu udziału w podatku PIT na poziomie 56,7 mld zł, co oznacza wzrost o 2,0% w stosunku do planowanej kwoty na 2019 r. (55,6 mld zł).

Środki finansowe są przekazywane do jednostek samorządu terytorialnego terminowo i w wysokościach wynikających z przepisów.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego z podatku PIT są uzależnione przede wszystkim od bieżących wpływów z tego podatku. Na ich wysokość oddziałuje gorsza koniunktura gospodarcza wywołana epidemią koronawirusa oraz wydłużenie terminów rozliczeń podatków.

Łącznie dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu (kluczowych w strukturze dochodów) udziałów w podatkach dochodowych PIT i CIT oraz z subwencji ogólnej po 8 miesiącach 2020 r. – kształtują się na poziomie 102,3 % w porównaniu do analogicznego okresu w 2019, zaś łącznie dochody JST z tytułu udziałów w podatku PIT oraz z subwencji ogólnej po 8 miesiącach 2020 r. – kształtują się na poziomie analogicznego okresu w 2019 r. (102,4 % r/r.).

Niezależnie od powyższego należy mieć na względzie, iż samorząd terytorialny jest częścią państwa. W przypadku spadku koniunktury gospodarczej, skutki ponosi budżet państwa, jak również samorządy.

Minister Finansów dostrzega problemy z jakimi borykają się jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności obecnie, w związku z wystąpieniem epidemii oraz jej skutkami gospodarczymi i analizuje różne rozwiązania, mające na celu złagodzenie tych skutków, w tym również przedstawiane przez samorządy propozycje zmian. Wprowadzono już szereg rozwiązań, które pozwalają na usprawnienie wykonywania budżetów jednostek samorządu terytorialnego i uelastycznienie reguł fiskalnych, obowiązujących w samorządach.

Celem działań podejmowanych przez Rząd w ramach Tarczy Antykryzysowej jest przede wszystkim wsparcie przedsiębiorców, co ma pozytywny wpływ także na sytuację finansową samorządów. Pozwala bowiem na utrzymanie potencjału lokalnej bazy ekonomicznej, co z kolei, wywiera korzystny skutek dla poziomu dochodów budżetów samorządowych, m.in. z tytułu udziału w PIT i CIT.

Wykonanie dochodów z poszczególnych tytułów w 2020 r. przebiega inaczej niż w latach poprzednich. Jest to wynik zarówno obecnej sytuacji gospodarczej, jak i działań legislacyjnych mających na celu wspieranie firm i ich ochronę przed jej negatywnymi skutkami, wywołanymi pandemią COVID-19. Do nich zaliczyć należy m.in. bezpośrednią pomoc firmom. Do rozwiązań tych należało np. przesunięcie terminów przekazania zaliczek na podatek dochodowy, umożliwienie złożenia zeznań podatkowych przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 r., w tym wpłaty zobowiązań wynikających z zeznania bez żadnych konsekwencji (np. odsetki za zwłokę) do 1 czerwca 2020 r. a także przesunięcie dla podatników podatku dochodowego od osób prawnych terminu do złożenia zeznania i wpłaty należnego podatku wykazanego w zeznaniu.

Należy jednakże podkreślić, że powyższe działania nie wpłynęły na trwały ubytek dochodów podatkowych, a jedynie na ich przesunięcie w czasie. Potwierdzają to dane w zakresie dotychczasowych wpływów z podatków dochodowych.

Pragnę poinformować, że Ministerstwo Finansów na bieżąco analizuje sytuację finansową samorządów, które zostały dotknięte skutkami COVID-19. Przygotowany został szereg rozwiązań usprawniających wykonywanie budżetów tych jednostek i uelastyczniających reguły fiskalne, obowiązujące w samorządach. W ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1086), wprowadzono kolejne rozwiązania ułatwiające prowadzenie gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz poprawiające ich płynność finansową. Rozwiązania dotyczą m.in.:

- zwiększenia płynności finansowej samorządów w okresie epidemii poprzez wprowadzenie możliwości wcześniejszego przekazywania samorządom w 2020 r. subwencji ogólnej z budżetu państwa,
- możliwości przesunięcia na kolejne miesiące wpłat do budżetu państwa dokonywanych przez jednostki o ponadprzeciętnych dochodach podatkowych,
- uelastyczenia w 2020 r. wymogu równoważenia strony bieżącej budżetu jednostki samorządu terytorialnego dodatkowo o wartość planowanego ubytku w dochodach będącego skutkiem wystąpienia COVID-19,
- złagodzenia reguły fiskalnej ograniczającej zadłużenie o kwotę m.in. faktycznego ubytku w dochodach podatkowych jednostki samorządu terytorialnego wynikającego z wystąpienia epidemii COVID-19 oraz podniesienie możliwości inwestycyjnej samorządów wskutek zmian prawnych limitu spłaty zadłużenia.

Ponadto, w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz.U. poz. 1262 z późn.zm.) wprowadzono, w art. 43, rozwiązanie umożliwiające wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego w realizacji ich zadań inwestycyjnych. Rozwiązanie to ma na celu przeciwdziałanie skutkom społeczno-gospodarczym COVID-19 oraz wzmocnienie potencjału finansowego samorządów, których w okresie epidemii dotyka ubytek dochodów własnych.

Ww. dodatkowe środki dla jednostek samorządu terytorialnego podlegają przekazaniu z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, zwanym Rządowym Funduszem Inwestycji Lokalnych.

Przekazywane środki finansowe mogą być wykorzystane przez jednostki samorządu terytorialnego na inwestycje, w tym jako wkład własny do projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Planowana kwota środków została ustalona na poziomie 12 mld zł.

Gminy mają możliwość ubiegania się o dodatkowe środki na inwestycje w ramach drugiego etapu naboru z ww. Funduszu.

Dodatkowo należy zauważyć, iż w ramach przyjętych rozwiązań, sukcesywnie przyznawane są środki na wnioski dysponentów z poszczególnych rezerw celowych na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, w tym m.in. dla jednostek samorządu terytorialnego na zakup sprzętu medycznego.

W odniesieniu do podniesionej kwestii części oświatowej subwencji ogólnej, pragnę zauważyć, iż system finansowania zadań oświatowych, realizowanych jako zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, określony został w ustawie z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2020 r. poz.17 z późn.zm.). Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 2 wymienionej ustawy, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r. poz.910), w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest jedną z form uzupełniania dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W obowiązującym systemie prawnym nie ma regulacji, z której wynikałoby, iż budżet państwa zapewnia wyłącznie w ramach części oświatowej subwencji ogólnej środki na pokrycie wszystkich wydatków związanych z realizacją zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego. Źródłem finansowania zadań własnych z zakresu oświaty i wychowania są zatem łączne dochody jednostek samorządu terytorialnego.

Ministerstwo Finansów wnikliwie analizuje zgłaszane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego jak również organizacje samorządowe propozycje zmian usprawniających realizację zadań wykonywanych przez jednostki oraz zmian w obszarze finansów jednostek samorządu terytorialnego, w celu przygotowania ewentualnych kolejnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż Ministerstwo Finansów dostrzega potrzebę reformy systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie ze wspólnym ustaleniem strony rządowej i strony samorządowej podczas posiedzenia plenarnego Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 7 sierpnia 2019 r. ustalono, że prace w obszarze finansów samorządowych będą prowadzone w ramach specjalnie powołanego Zespołu ds. przeglądu finansów jednostek samorządu terytorialnego, w skład którego wchodzi zarówno przedstawiciele rządu, jak i samorządu terytorialnego oraz przedstawiciele nauki.

Zespół ten rozpoczął już swoje prace, a pierwsze inauguracyjne spotkanie odbyło się w Ministerstwie Finansów 28 lutego 2020 r. Kolejne, zaplanowane spotkania ww. Zespołu – z uwagi na ograniczenia związane z epidemią COVID-19 – zostały tymczasowo zawieszane.

Prace będą kontynuowane. Zespół będzie działał w zakresie spraw dotyczących, w szczególności: podatków dochodowych, podatków i opłat lokalnych, subwencji (w tym subwencji oświatowej) oraz dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej. Problematyka, zawarta w petycji Pana Burmistrza, wpisuje się zatem w zakres działania tego Zespołu.

Z poważaniem,

z upoważnienia Ministra Finansów
Marek Wiewióra
Dyrektor Departamentu
Finansów Samorządu Terytorialnego

/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
sprawa: BPRM.31.1.78.2020(2)/KG